

Essunga kommun

Bygg- och Miljönämnden

Information om inventering av **Enskilda avlopp**

Miljöinspektör
Christer Johnsson
0512-570 91
christer.johnsson@essunga.se

Förste miljöinspektör
Eva Bayard
0512-570 27
eva.bayard@essunga.se

Enskilda avlopp

Det finns ca 1 100 enskilda avlopp i kommunen, där de flesta är gamla anläggningar som inte uppfyller Naturvårdsverkets krav. När det saknas längre gående rening än trekammarbrunn/slamavskiljning vid många fastigheter och att en del anläggningar behöver rustas upp, leder det till utsläpp av otillräckligt renat avloppsvatten. Detta kan förorsaka övergödning och risk för lokal smittspridning av till exempel enskilda dricksvattenbrunnar. Det är därför angeläget att de enskilda avloppen i kommunen inventeras och att åtgärder för att minska utsläppen görs. Enligt Vattenmyndigheten ska miljökvalitetsnormen god ekologisk status uppnås på samtliga vattendrag i Nossans avrinningsområde år 2021.

I Naturvårdsverkets allmänna råd 2006:7 ligger betoningen på anläggningarnas funktion istället för deras konstruktion. Med detta avses att kraven formuleras i termer av vad som ska uppnås, inte exakt hur detta ska ske. Enligt dessa råd är det nu upp

till tillsynsmyndigheten i respektive kommun att bedöma i vilka områden i kommunen som det bör ställas strängare reningskrav, d v s hög skyddsnivå. I övriga områden är utgångspunkten att normalkrav ska ställas, d v s normal skyddsnivå.

Skyddsnivåer i Essunga kommun

I följande områden bör riktvärden för hög skyddsnivå gälla men en bedömning ska alltid göras i varje enskilt fall.

Hög skyddsnivå med avseende på hälsoskydd;

- Inom grundvattenförekomst Essunga och Jonslund.
- Inom vattenskyddsområde Furet.
- Inom planerade vattenskyddsområden, Jonslund och Åsa.
- Inom förslag på vattenskyddsområde vid vattentäkten Råglanna i Främmestad.
- Inom samlad bebyggelse, där det finns risk för förorening av enskilda vattentäkter samt dricksvattentäkter för tamdjur.
- Ca 100 meter från strandlinjen vid badplatserna Malma badsjö och Jämnesjön.

Hög skyddsnivå med avseende på miljöskydd;

- Ca 200 meter på båda sidor av Nossan.
- Ca 100 meter på båda sidor av vattendragen; Ulvebäcken, Lillån (vid Trökörna), Mjölån och Getån.
- Store mosse.
- Om vattenmyndigheten klassar fler vattendrag med måttlig eller otillräcklig status, bör hög skyddsnivå gälla inom ett område på ca 100 meter på båda sidor av vattendraget.

När krävs hög skyddsnivå?

Funktionskraven för hög skyddsnivå ställs endast vid nyanläggning och vid upprustning av icke godkända avloppsanordningar.

En anläggning som består av slamavskiljare/trekammarbrunn och stenkista eller liknande är inte ett godkänt avlopp.

En befintlig anläggning som fungerar enligt gällande tillstånd behöver inte uppgraderas för att uppnå funktionskraven för hög skyddsnivå.

Tidplan och strategi

Inventering av enskilda avlopp i kommunen påbörjas under våren 2011.

Det ska vara godtagbar standard på samtliga enskilda avlopp inom kommunen från och med år 2021.

I de fall som anläggningen inte anses vara godkänd, informeras fastighetsägaren om att åtgärda anläggningen inom två år.

Metod

Inventeringen sker områdesvis efter den gamla sockenindelningen för att undvika långa handläggningstider. Inventeringen startar i

Fåglum och följer därefter i stort sett ån Nossan norrut, i denna ordning: Fåglum-, Barne Åsaka-, Essunga-, Bäreberg-, Främmostad-, Malma-, Lekåsa- och Kyrkås socken.

Avgifter

Normalt tas en fast kostnad för inventeringen där inventeringsbesök, eventuella telefonsamtal, rapportskrivning och restid är inräknat.

Den fasta kostnaden för inventeringen beräknas utifrån timtaxa för tillsyn för övrig miljöfarlig verksamhet, 1,5 timmars arbete per inventerat avlopp är en rimlig tid.

I de fall miljöinspektören behöver lägga ner ytterliggare tid, tas en extra timavgift ut.

Vilka avloppsanordningar inventeras?

Avloppsanläggningar som är äldre än tio år inventeras.

Avloppsanordningar som är anlagda för mindre än tio år sedan och har ett tillståndsbeslut klassas som godkända utan inventering.

Inventering sker på avlopp med tillkopplad WC samt på avlopp med endast bad-, disk och tvättvatten (BDT- vatten).

Gemensam avloppsanläggning

I samlad bebyggelse där det inte är möjligt att ansluta till kommunalt avlopp kan det finnas en ökad risk för att enskilda dricksvattentäcker blir förorenade. Här bör möjligheten till en gemensamhetsanläggning i form av en större avloppsanläggning undersökas.

Fördelar med en gemensam avloppsanläggning är att antalet utsläppspunkter minskar, det kan även innebära bättre funktion och/eller längre livslängd på anläggningen och lägre kostnader för den enskilde fastighetsägaren.

Tillståndsansökan om en gemensam avloppsanläggning lämnas till miljökontoret.

Områden tänkbara för anslutning till kommunalt avlopp

Fastighetsägare kan ansöka om att ansluta sig till kommunalt avlopp. Kommunen kan erbjuda påkopplingspunkter där det är möjligt. Det är fastighetsägaren som står för kostnader i samband med anslutningen. Flera närliggande fastigheter kan med fördel bilda en samfällighetsförening. Ansökan om påkoppling till kommunalt avlopp lämnas till VA-chef på kommunen.

Områden i närheten av kommunalt avlopp

- Utanför kommunalt verksamhetsområde där kommunalt avlopp redan finns; Jonslund, Essunga kyrkby, Essunga station, Nossebro och Främmestad.
- Enskilda fastigheter som ligger mellan Jonslund och Essunga kyrkby.
- Krokstorp
- Enskilda fastigheter som ligger mellan Essunga kyrkby och Nossebro (via Essunga station).
- Enskilda fastigheter som ligger mellan Nossebro och Främmestad.
- Bäreberg station
- Bäreberg kyrkby

Avloppsanläggningar

Exempel på avloppsanläggningar som bedöms klara normal respektive hög skyddsnivå

Avloppsvatten	Anläggningstyp	Normal skyddsnivå	Hög skyddsnivå	
			Miljöskydd	Hälsoskydd
WC + BDT	Slamavskiljare och infiltration ²	Ja	Ja, vid särskilt bra markförhållanden (mäktig sand eller gruslager)	Ja, vid skydd av badplats. Nej, vid skydd av dricksvatten ³
	Slamavskiljare, markbädd ² eller minireningsverk	Ibland ¹	Nej	Nej
	Slamavskiljare, markbädd ² med efterbehandlingssteg ⁵	Ja	Nej Ja, med efterbehandlingssteg i form av våtmark, damm eller liknande ⁴	Nej Ja, med tät markbädd och tät efterbehandlingssteg i form av våtmark, damm eller liknande ⁴
	Slamavskiljare, markbädd ² och fosforfilter ⁶	Ja	Ja	Ja, fosforfilter ger bra smittskydd
	Slamavskiljare, markbädd ² och kemisk fällning	Ja	Ja	Nej
	Slamavskiljare, markbädd ² , kemisk fällning och efterbehandlingssteg ⁵	Ja	Ja	Ja
	Slamavskiljare, infiltration ² och kemisk fällning ⁶	Ja	Ja	Ja, vid skydd av badplats Nej, vid skydd av dricksvatten ³
	Slamavskiljare, minireningsverk ⁷ med efterbehandlingssteg ⁵	Ja/Nej, beroende på produkt	Ja/Nej, beroende på produkt	Ja/Nej, beroende på produkt

Avloppsanläggningar

Exempel på avloppsanläggningar som bedöms klara normal respektive hög skyddsnivå

Avlopps- vatten	Anläggningstyp	Normal skydds- nivå	Hög skyddsnivå	
			Miljöskydd	Hälsoskydd
Torr toaletts- lösning eller WC till slutna tank eller annan upp- samling (BDT separat)	Torra toalettlösningar ⁸ med separat rening av BDT-vatten (se nedan)	Ja	Ja	Ja
	Sluten tank ⁹ med separat rening av BDT-vatten	Ja	Ja	Ja
	Urinsorterande vattentoalett ¹¹ med behandling av urinavlastat avloppsvatten och BDT i slamavskiljare och infiltration	Ja	Ja	Ja, vid skydd av badplats Nej ¹² , vid skydd av dricksvatten ³ .
	Urinsorterande vattentoalett ¹¹ med behandling av urinavlastat avloppsvatten och BDT i slamavskiljare och markbädd	Ja	Nej Ja, då markbädden kombi- neras med efter- behandlingssteg ⁵	Nej Ja, med tät markbädd och tät efterbehandlingssteg ⁵ i form av våtmark, damm eller liknande ⁴
BDT	Slamavskiljare (två- eller trekammarbrunn) med efterföljande markbädd/infiltration ¹⁰	Ja	Ja	Ja

Förklaringar till tabellerna på föregående uppslag

1. I normala fall krävs någon form av efterbehandlingssteg efter markbädd och minireningsverk. I glest byggda områden är de enskilda tomterna/fastigheterna vanligtvis större och avståndet till närmaste granne stort. Om inte särskilt känsliga objekt såsom badvatten, dricksvattentäkter, avloppskänsliga vattendrag eller andra skyddsvärda objekt riskerar att påverkas, kan slamavskiljare med enbart minireningsverk eller markbädd godkännas.
2. Anläggningen utformas motsvarande markbädd/infiltration enligt Naturvårdsverkets publikation: Små avloppsanläggningar,– Hushållspillvatten från högst 5 hushåll, ”Fakta oktober 2003” . Även kompaktfiler (t ex Baga, In-drän, Rona, Pipe-life) kan användas.
3. Vattenskyddsområde, enskilda vattentäkter i samlad bebyggelse och grundvattenförekomster.
4. Enligt avloppsguiden kan en efterbehandling i form av damm/våtmark avskilja 60-90% av fosfor, 50-95% av BOD och 50-95% av kväve. Vid överbelastning minskar dock reduktionen kraftigt, framförallt av fosfor. En väl utförd damm/våtmark kan i kombination med markbädd godkännas vid hög skyddsnivå med avseende på miljöskydd. För att godkännas i område med hög skyddsnivå avseende hälsoskydd måste anläggningen göras tät, vilket innebär tätning med gummiduk eller annat tätt material.
5. På www.avloppsguiden.se finns mer information om efterbehandlingssteg.
6. Information om av fosforfilter och kemiskfällning finns på www.avloppsguiden.se
7. Det ska finnas oberoende utvärdering av minireningsverket för att den ska godkännas.
8. Det finns flera olika torrtoaletter;
-Multrum och mulltoa där både fekalier och urin samlas i en behållare.
-Urinsorterande torrtoalett bygger på separat hantering av urin, fekalier och BDT-vatten (bad, disk, tvätt). Urinen samlas upp i en tank, fekalier och papper samlas i en behållare i eller under toaletten, resterande BDT-vatten renas separat.
9. Snålspolande toalett (max 1l/spolning) eller vakuumtoalett används för att undvika att tanken fylls onödigt fort.
10. Mindre anordningar godtas när det bara är BDT-vatten, t ex behöver inte markbädden vara lika stor som vid WC+BDT avloppsvatten. Slamavskiljare i form av tvåkammarrbrunn godtas.
11. En urinsorterande vattentoalett har två fack. I det främre facket spolas urinen ned med en liten mängd vatten och leds till en tank på fastigheten. Den kan i princip användas överallt där vanlig vattentoalett fungerar, men två ledningar och uppsamlingstank för urinen krävs. En tank för uppsamling av urin bör vara omkring 3 m³ för ett hushåll. Det brukar räcka för tömning en gång/år.
12. Urin innehåller lite eller inga smittämnen, därför är urinseparering ingen åtgärd för att minska spridning av bakterier och virus.